

Tydligare regler för små avloppsanläggningar med tillhörande konsekvensanalys

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ser positivt på att bestämmelserna om enskilda avlopp blir reglerade i nationell författning. SKL bifaller att de nya reglerna ska gälla enskilda avlopp och avstyrker att reglerna ska omfatta allmänna avlopp upp till 200 pe, men tillräckliga miljökrav behöver givetvis ställas på dessa avlopp. SKL anser att förslagen på styrmedel för små avlopp dock är för omfattande och måste förenklas.

Enligt SKL bör nya styrmedlen fokusera på bindande regler för prövning av enskilda avlopp, gemensamt bedömningsunderlag för utpekande av känsliga områden och certifierade anläggare.

SKL avstyrker förslaget till bestämmelser om kontroll av nya avloppsanläggningar av ackrediterade organ.

SKL tillstyrker att kommunerna ska peka ut och fatta beslut om områden som är känsliga för utsläpp av toalettavlopp. Kommunerna har god lokalkännedom och är bäst lämpade för att fatta beslut om känsliga områden ur ett övergödningssperspektiv.

Förväntade effekter av nya regler

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ser positivt på att bestämmelserna om enskilda avlopp blir reglerade i nationell författning och förtydligas. Det minskar tolkningsutrymmet och risken för att olika prövningsmyndigheter ställer olika krav och att olika entreprenörer etc. gör olika tolkningar.

SKL anser att förslagen på styrmedel för små avlopp är för omfattande och måste förenklas. Den förslagna kombinationen av styrmedel med bindande regler, tillståndsprövning, certifierad kontroll, sanktionsavgifter samt eventuell skatt/avgift, är mer omfattande än styrmedlen någonsin varit för landets mest förorenande verksamheter. Det kräver mer resurser än vad som ändamålsenligt och skäligt.

Enligt SKL bör nya styrmedlen fokusera på bindande regler för prövning av enskilda avlopp, gemensamt bedömningsunderlag för utpekande av känsliga områden och certifierade anläggare. Med god tillsynsvägledning och prioritering kan fokus läggas på de områden i Sverige där vi har störst problem med utsläpp från enskilda avlopp. Resultaten behöver utvärderas efter några år och till dess bör de övriga styrmedlen avvakta.

Omfattande styrmedelspaket

SKL anser att det är bra att hänsyn i större grad ska tas till markens retention och att utsläppskraven differentieras mellan icke känsliga och känsliga områden. För verksamhetsutövarna bör förslaget om certifiering innebära ökad kvalitetsgaranti och en större trygghet i val av entreprenör. Det finns dock en risk att det blir brist på certifierade entreprenörer.

SKL anser att central tillsynsvägledning måste finnas på plats i god tid före regelförändringarna ska börja gälla. Staten behöver avsätta resurser för att ge utbildning till länsstyrelser, kommuner och entreprenörer om de nya reglerna.. Länsstyrelserna måste ta en mycket mer aktiv roll i att samordna och vägleda kommunerna om inte HaV gör det.

Att granska inkomna provningar, intyg, kontrolldokument, hantera miljösanktionsavgifter, kontrollera ackrediterade organ, påminna fastighetsägare att lämna in kontrollrapporter osv. kommer vara kostnadsdrivande. Kommunerna får ta ut avgift för tillsynen. SKL bedömer att kostnaderna kommer att stiga för verksamhetsutövarna, som är fastighetsägare.

Bestämmelsernas tillämpning, 12 §

SKL bifaller att de nya reglerna ska gälla enskilda avlopp och avstyrker att reglerna ska omfatta allmänna avlopp upp till 200 pe, men rätt miljökrav behöver givetvis ställas även på dessa avlopp. Förslaget innebär att avlopp som bedrivs yrkesmässigt blandas med övriga slags avlopp. Allmänna avlopp regleras redan enligt vattentjänstlagen och bör fortsätta vara Naturvårdsverkets vägledningsansvar.

Uttekande av områden känsliga för utsläpp, Z §

SKL är i grunden positiv till ett nationellt bedömningsunderlag som blir vägledande inför beslut om områden som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten. Kartunderlaget avser endast övergödningsproblematiken. Ett gemensamt bedömningsunderlag är en förutsättning för lokal och regional VA-planering.

SKL tillstyrker att kommunerna ska fatta beslut om och peka ut områden som är känsliga för utsläpp av toalettavlopp. Kommunerna har god lokalkännedom och är bäst lämpade för att fatta beslut om känsliga områden ur ett övergödningsperspektiv. Kommunerna kommer fortfarande behöva göra bedömning av smittorisk vid tillsyn och provning av enskilda avlopp, vilket inte kommer finnas i något kartunderlag

SKL ifrågasätter dock om ett utpekande av geografiska områden på en karta kan läggas till rättslig grund för att utlösa bindande, extra höga, krav enligt författningsförslagen, inklusive förbud mot utsläpp av avloppsvatten.

Vid provning av avloppsanläggningar är det *utsläppspunkten* som ska avgöra vilka krav som ska ställas på anläggningen, inte fastighetens eller avloppsanläggningens geografiska placering. Det är bara utsläppspunkten som kan knytas till miljökvalitetsnormer eller risker för brunnar etc.

HaV måste ge tydlig vägledning om vilka kriterier som avgör att ett område ska utpekats som känsligt, hur det ska gå till, samt när undantag får meddelas.

Länsstyrelserna har regionalt ansvar och bör samla kommunerna avrinningsområdesvis för att diskutera hur känsliga områden ska pekas ut.

SKL anser att utpekandet av känsliga områden i kommunen ska vara av typen normbeslut, som kan överklagas med laglighetsprövning. Det är i det enskilda beslutet om tillstånd som verkningar mot enskilda fastighetsägare kommer att bestämmas.

Förbud mot toalettavloppsvatten i känsliga områden, 12a§

I utredningen framförs att slammet från slutna tankar ska bidra till miljönytta men här behövs ett klargörande vad som avses.

SKL anser att bestämmelserna bör vara framåtsyftande och endast avse nybyggnation. SKL avstyrker att utsläppsförbudet även skulle gälla befintliga anläggningar vid *ombyggnation* inom känsliga områden. Det vore ett kostnadsdrivande och orimligt krav, som inte uppfyller någon skälighetsavvägning. Det behövs tydlig vägledning och kriterier för vad som kan anses vara särskilda skäl för att medge undantag från kravet.

SKL befarrar att HaV:s bedömning av konsekvenserna för fastighetsägarna i befintliga fastigheter har underskattats. Prövning av undantag och bedömning av hur stora ingrepp som krävs i en bostad och kostnader för dessa kan komma att bli en stor och tidskrävande del av kommunernas prövning.

Risk för smitta i dricksvatten, 16a§

Bedömning avseende smittskydd är det område där det idag är störst osäkerhet vid bedömningar. Kommuner ställer olika krav p.g.a. bristande vägledning från myndigheterna. Detta problem kommer att kvarstå med formuleringen i 16a§. Här behövs vägledning i samråd mellan HaV och nationella experter inom smittskydd. Det måste framgå hur denna paragraf ska tolkas och vilka typer av avloppsanläggningar som kan anses ha tillräcklig bra rening och vara tillräckligt robusta för att inte utgöra en risk vid utsläpp.

Reduktion av fosfor, 16e§

SKL är positiv till att kraven på fosforrening anpassas efter olika förhållanden och att det inte krävs längre gående rening än vad som är miljömässigt motiverat.

Lämna in utförandeintyg, 18a§

SKL bifaller nya 18 a§ i den del som avser krav på utförandeintyg och att vad intyget ska innehålla. SKL avstyrker den del som avser att verksamhetsutövaren ska lämna undertecknat intyg från den certifierade anläggaren till prövningsmyndigheten inom 2 veckor. Verksamhetsutövaren behöver ha mer tid, eftersom tredje part (entreprenören) även ska skriva under intyget. SKL föreslår två månader som en mer proportionell tid.

Övergångsbestämmelser

SKL anser att förordningens ikraftträdande bör ske först ett år efter antagande. Information till fastighetsägare, entreprenörer etc. behöver samordnas från staten.

Tillsynsbestämmelser om installations- och kontinuerlig kontroll

SKL avstyrker förslaget om kontroll av nya avloppsanläggningar av ackrediterade organ. Detta är en uppgift för den lokala tillsynsmyndigheten och skulle riskera att försvåra helhetsbedömningen vid tillsynen.

Nya miljöstraffavgifter

SKL tillstyrker förslagen om ny MSA kopplad till 14 §, att inte anmäla ändring trots att anmälan krävs, samt MSA kopplad till nya 15 §, att anlägga avloppsanläggning utan att uppfylla kravet på certifiering.

SKL avstyrker att MSA ska vara kopplad till överträdelse av nya 18 a§(utförandeintyg). Då SKL anser att det är en onödig administrativ pålaga att införa kontroller av ackrediterade organ, avstyrker vi MSA kopplad till tillsynsbestämmelserna X och Y §§ vid försening att lämna in dokumentation från utförd kontroll.

Sveriges Kommuner och Landsting

Lena Micko
Ordförande